

Ügyiratszám: EBF-AJBH-28/2022.

Védett tulajdonság: roma nemzetiséghez való tartozás

Diszkrimináció területe: áruk forgalma és szolgáltatások igénybevétele

Diszkrimináció típusa: közvetlen hátrányos megkülönböztetés

Jogsértést megállapító határozat

Kérelem, a kérelmezők álláspontja

Egy házaspár azt sérelmezte, hogy a feleség bőrszíne, roma származása, anyasága és terhessége miatt ki kellett költözniük a részükre kiadott lakásból. Előadták, hogy a férj felvette egy kiadó lakás hirdetőjével a kapcsolatot, akit tájékoztatott arról, hogy van egy gyermekük és a felesége várandós. Szóban megállapodtak a kiadásról, a férj megkapta a kulcsot; átadták a kauciót, amiről átvételi elismervényt kaptak. A kiadást hirdető tulajdonos a beköltözést követő napon a lakásba ment, ahol éppen a feleség családtagjai segítettek a pakolásban. Különböző észrevételeket tett a lakás rendezetlenségével kapcsolatban, majd közölte a feleséggel, hogy nem maradhatnak ott. Ezt követően felhívta a férjet, hogy költözzenek el, és a beszélgetés során azt is elmondta, hogy nem vele, hanem a feleségével van baja, mert cigány.

Az eljárás alá vont álláspontja

A kérelem alapján a hatóság eljárást indított a lakás tulajdonosával szemben, aki előadta, hogy azért ment az ingatlanba, mert a mosógép betöltő csapja hibás volt. Amikor odaért, a hangzavartól nem hallották a bent tartózkodók – a feleség, további 3 felnőtt és egy gyermek – a csengetését. Az eljárás alá vont szóvá tette, hogy utcai cipőt viselnek és rendetlenség van, melyre a feleség felemelte a hangját és csúnyán beszélt. Ezt követően az eljárás alá vont azt mondta a feleségnek, hogy el kell hagyniuk a lakást. Az eljárás alá vont a történetek után telefonált a férjnek és őt is felhívta, hogy másnap estig költözzenek ki. A beszélgetés közben a férj megkérdezte az eljárás alá vonttól, hogy az a baj, hogy a felesége cigány, melyre ő azt válaszolta, hogy az is.

Az eljárás lefolytatása

A hatósági eljárás folytatásának időtartama alatt a feleség fizetési meghagyásos eljárást indított az eljárás alá vonttal szemben, aki azzal szemben ellentmondással élt, így a közjegyzői eljárás perré alakult. Tekintettel arra, hogy a kérelmező ugyanazon jogsérelem miatt indított pert, mint amit a hatóság előtt is sérelmezett, a hatóság az eljárást a bíróság jogerős döntéséig felfüggesztette.

A bíróság az ítéletben megállapította, hogy az eljárás alá vont azt, hogy a lakást mégsem adja bérbé, ezért a kérelmezők költözzenek ki abból, közvetlenül azt követően közölte a feleséggel, hogy a lakásba felmenve a rokonaival találkozott, és így a feleség cigány származása ismertté vált számára. Ebből és abból az eljárás alá vont által beismert kijelentésből, hogy az is baja, hogy a feleség cigány, okszerűen csak arra lehet következtetni, hogy az eljárás alá vont a korábban létrejött megállapodás ellenére azért zárkózott el a további bérbeadástól, a bérleti szerződés írásba foglalásától, és azért szólította fel a kérelmezőket a lakás azonnali elhagyására, mert a feleség cigány. Ez pedig egyértelműen azt eredményezte, hogy a feleség a származása miatt részesült kedvezőtlenebb bánásmódban, mint egy magyar származású személy, sőt amiben maga is részesült, mindaddig, amíg az eljárás alá vont magyar származásúnak vélte. Ez pedig jogilag azt jelenti, hogy az eljárás alá vont a feleséget hátrányosan megkülönböztette a származása miatt és ezzel a személyiségi jogát megsértette. A bíróság a kereseti kérelemnek helyt adott és kötelezte az eljárás alá vontat, hogy fizessen a feleségnek sérelemdíjat.

Tekintettel arra, hogy a bíróság jogerősen elbírált a kérelmező által a hatóság előtt is panaszolt sérelmet, a hatóságnak – figyelemmel *az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény* 15/B. § (3) bekezdésére – a bíróság ítélete alapján kellett a döntését meghoznia.

A hatóság döntése és annak indokai

A hatóság a hatáskörét megvizsgálva megállapította, hogy az kiterjed az eljárás alá vontra, aki a tulajdonát képező ingatlant kiadásra hirdette.

Az egyenlő bánásmód követelménye alapvetően a kérelmező védett tulajdonságával összefüggésben sérülhet, azonban átsugárzó diszkriminációként értékelhető, ha a hátrány valakit nem a saját, hanem a vele közvetlen (pl. rokoni, baráti) kapcsolatban álló személy védett tulajdonsága miatt ér, ezért a férj a jogvédelmet felesége védett tulajdonságai alapján igényelhette.

A hatóság megállapította, hogy a feleség rendelkezett a nemzetiséghez való tartozás, az anyaság és a terhesség védett tulajdonságokkal. A feleség védett tulajdonságként jelölte meg a bőrszínét is, azt a hatóság az ítéletben foglaltakra tekintettel nem fogadta el, ugyanis ott rögzítésre került, hogy „a közfelfogás által a cigányoknak tulajdonított külső megjelenési tulajdonságok nem jellemzőek rá”.

Megállapítható volt, hogy a kérelmezők szóban megállapodtak az eljárás alá vont tulajdonát képező lakás bérbevételéről és szándékukban állt írásbeli szerződést kötni. A lakásba beköltöztek, majd a következő napon az eljárás alá vont az ingatlanba ment egy mosógép bekötési probléma miatt. A lakásban találta a feleség édesanyját, testvérét, valamint testvére élettársát, akiknek származása a külső jegyeik alapján felismerhető volt. A lakásban ekkor még rendetlenség volt, a felek között szóváltás alakult ki, mely során az eljárás alá vont felszólította a feleséget, hogy költözzenek ki. Ezt követően felhívta a férjet is, akivel szintén közölte, hogy hagyják el a lakást. Amikor a férj rákérdezett arra, hogy az a probléma, hogy a felesége cigány, az eljárás alá vont azt válaszolta, hogy „az is”.

Megállapítható volt, hogy az eljárás alá vont közvetlenül azután szólította fel a feleséget a lakásból való távozásra, miután tudomására jutott, hogy cigány származású. Az eljárás alá vontnak a lakás rendezetlenségére és a szóváltásra történő hivatkozását a hatóság nem fogadta el, mivel az, hogy a beköltözés utáni napon nincs minden elpakolva, életszerű; a szóváltás pedig az elköltözés miatt alakult ki. Az eljárás alá vont továbbá felszólíthatta volna a kérelmezőket a lakás rendbetételére, azonban erre nem került sor.

Az eljárás során nem volt megállapítható, hogy a feleség anyasága és terhessége is összefüggésben lett volna a kérelmezőket ért hátránnyal.

Megállapítható volt, hogy a kérelmezőket a feleség roma nemzetiséghez való tartozása miatt hátrány érte azzal, hogy az eljárás alá vont elzárkózott az ingatlan bérbeadásától, a bérleti szerződés írásba foglalásától és felszólította őket a lakás azonnali elhagyására. Ezáltal a kérelmezők kedvezőtlenebb bánásmódban részesültek, mint a velük összehasonlítható helyzetben lévő, ilyen védett tulajdonsággal nem rendelkező személyek részesültek volna. Mindezekre tekintettel a hatóság megállapította, hogy az eljárás alá vont a kérelmezőkkel szemben közvetlen hátrányos megkülönböztetés formájában megsértette az egyenlő bánásmód követelményét.

A hatóság az eljárás alá vontat figyelmeztetésben részesítette és megtiltotta a jogsértő magatartás jövőbeni tanúsítását.

A hatóság döntésével szemben a felek nem éltek jogorvoslattal.

(2022. decemberi határozat)